

LONNEKERBERG: LANDGOED VAN TEXTIEL

ROUTE 7 km

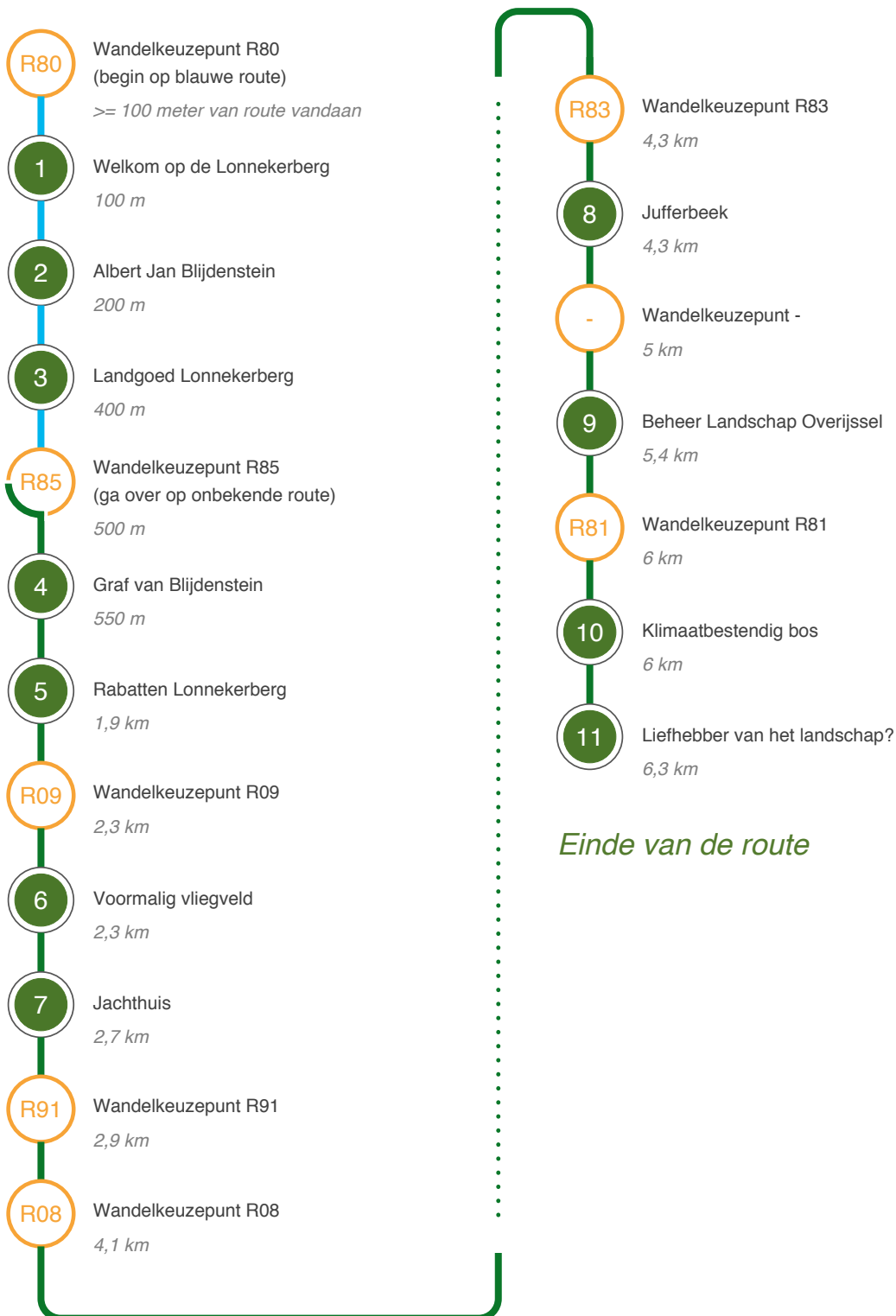
De textielindustrie heeft Twente gevormd tot de regio die het nu is. Landschap Overijssel beheert 9 Landgoederen van Textiel, die oorspronkelijk een Twentse textielfabrikant als eigenaar hadden. Deze route gaat over de Lonnekerberg, een landgoed dat is ontwikkeld door textielfabrikant Blijdestein.

Route gemaakt door Landschap Overijssel.

Lonnekerberg: Landgoed van Textiel

Hoe kom ik bij het startpunt?

Startpunt: parkeerplaats aan de Bergweg (Enschede), ter hoogte van de Smulders Kleigaten. Coördinaten: 52.266839, 6.915316

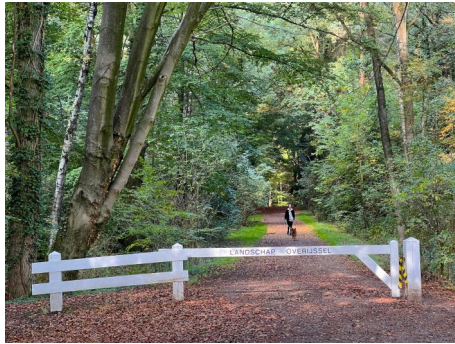

Lonnekerberg: Landgoed van Textiel

7 km

1

Welkom op de Lonnekerberg

Landgoederen van Textiel

Bij Landschap Overijssel hebben we negen 'Landgoederen van Textiel' in beheer. Allemaal landgoederen die een Twentse textielfabrikant als eigenaar hadden en tussen 1880 en 1930 zijn aangelegd; de hoogtijperiode van de Twentse textielindustrie. Een van die landgoederen is de Lonnekerberg.

Veranderend landschap

Het Twentse landschap verandert aan het begin van de 20e eeuw in hoog tempo. Woeste gronden worden ontgonnen, steden rukken op en nieuwe landbouwtechnieken doen hun intrede. Plaggenlandbouw maakt plaats voor nieuwe bemestingsmethodes en heide wordt vervangen door percelen met snelgroeiend naalddhout.

Natuurbescherming

In deze periode zijn het de textielfabrikanten die hun nieuwverworven geld in het Twentse landschap investeren. De Twentse textielfabrikant Gerrit Jan van Heek jr. zag al vroeg het belang van natuurbescherming en gaf 90 jaar geleden de aanzet tot de oprichting van wat nu Landschap Overijssel is.

Blijdestein

Ook andere textielfabrikanten hebben bijgedragen. Eén van hen is Albert Jan Blijdenstein (1829-1896), zoon van een Twentse textielfabrikant en oprichter van Blijdenstein&Co. Hij koopt de Lonnekerberg in de tweede helft van de 19e eeuw van een aantal boeren.

Deze route vertelt het verhaal over dit Landgoed van Textiel, welkom!

Albert Jan Blijdenstein

Familie van textielfabrikanten

Albert Jan Blijdenstein (1829-1896) wordt als jongste van 15 kinderen geboren in een echte textielfabrikantenfamilie. Zijn vader Benjamin Willem Blijdenstein (1780-1857) is fabrikant en oprichter van de firma Blijdenstein & Co. Zijn moeder Caterina (1786-1845) komt uit textielfamilie Ten Cate.

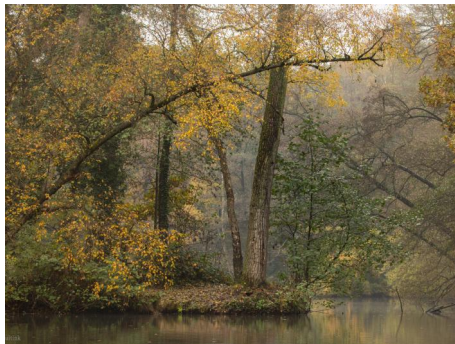
'Textielhuwelijk'

Albert Jan trouwt in 1853 met Geertruid van Heek (1832-1912), dochter van textielfabrikant Helmich van Heek (1785-1847). Overigens zijn ze directe neef en nicht van elkaar; de families Blijdenstein, Van Heek en Ten Cate zijn al vanaf het midden van de 19e eeuw door huwelijken met elkaar verbonden.

Heidemaatschappij

Blijdenstein was zowel voorzitter van de Heidemaatschappij, als van de Kamer van Koophandel.

Landgoed Lonnekerberg

Nieuws bosbouwtechnieken

Veel textielfabrikanten laten op hun landgoederen villa's bouwen of boerderijen omvormen tot buitenverblijf. Blijdenstein kiest een ander pad voor de Lonnekerberg. Het wordt een bosbouwlandgoed met experimentele bosvakken, een jachthuis en boerderijen.

Productiebos

De aanleg van productiebossen moest de onrendabele heidegrond winstgevend maken. Toen Blijdenstein de Lonnekerberg in de tweede helft van de 19e eeuw kocht, was het een open heideveld. Onder zijn regie ontstaat een volledig nieuw landschap.

Vergezichten

Blijdenstein verzamelde bomen en zaden van over de hele wereld. Tussen de naaldbomen creëerde hij ruimte voor bijzondere bomen en vergezichten.

Graf van Blijdenstein

Graf van Blijdenstein

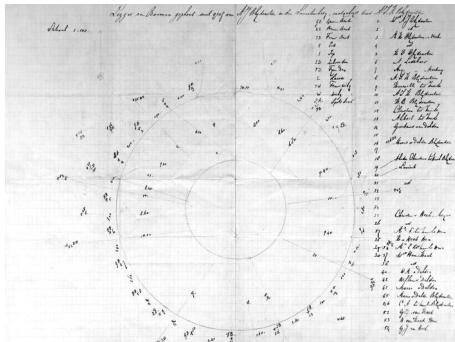
Omdat hij zo verknocht was aan het gebied, werd Blijdenstein na zijn overlijden in 1896 hier begraven in een familiegraf. Behalve enkele familieleden ligt er ook een hondje begraven in een klein grafje rechtsvoor.

Beplantingsschema graf

Recent werd het originele beplantingsschema van het graf gevonden in het archief. Wat blijkt is dat familie & vrienden ruim 30 verschillende bomen in een kring rondom het graf hebben geplant. Op de lijst staan namen van bekende Twentse textielfamilies als Van Heek, Ledeboer, Van Delden en Ter Kuile.

Het beplantingsschema is gemaakt door Blijdenstein's zoon Albert Jan Helmich, ter nagedachtenis aan zijn vader.

Rabatten Lonnekerberg

Rabatten

Om het natte gebied geschikt te maken voor bosbouw liet Blijdenstein greppels graven. Hierdoor ontstonden rabatten; verhoogde wallen waarop (vooral) naaldbomen werden aangeplant. Via de greppels werd het water versneld afgevoerd om zo te voorkomen dat jonge aanplant overspoeld raakte.

Hout voor mijnbouw

Blijdenstein legde kilometers lange rabatten aan. Hij experimenteerde met bemesting en boomsoorten. Het naaldhout werd gebruikt om de gangen te stutten van de mijnen in Zuid-Limburg. Naaldhout kraakt en als een mijn dreigde in te storten werden de arbeiders gewaarschuwd door het krakende hout.

Dammen & ondiepere greppels

Inmiddels hebben we door klimaatverandering steeds vaker last van droogte. Op de Lonnekerberg maken we de greppels van de rabatten nu ondieper, zodat er in droge periodes voldoende water beschikbaar blijft. Ook leggen we dammetjes aan. Zo zorgen we ervoor dat de Lonnekerberg klimaatbestendig wordt.

6

Voormalig vliegveld

Voormalig vliegveld

Hier zie je op sommige plekken nog de afrastering die het natuurterrein scheidt van het voormalige vliegveld. Dit vliegveld is destijds gefinancierd door een groep Twentse industriëlen, waaronder sommige textielfabrikanten, en in 1931 in gebruik genomen. In 1939 werd het militair terrein.

Natuurgebied

Sinds 2016 is een deel van het vliegveld natuurgebied. Je komt er door de betonnen baan te volgen. Vooral in het voorjaar is een wandeling over het voormalige vliegveld een aanrader. Er vliegen en fluiten dan tal van veldleeuweriken.

7

Jachthuis

Nieuwe fase landgoed

Na de dood van Albert Jan zet zijn vrouw Geertruid het beheer van het landgoed voort met bosbaas H.J.H. Vennink. Als ook Geertruid in 1912 komt te overlijden, gaat het landgoed een nieuwe fase in. De Lonnekerberg gaat in zijn geheel naar zoon Albert Jan Helmich (1865-1921).

Jachthuis

Het is in deze vooroorlogse periode dat er een jachthuis en een zagerij ten zuiden van de boerderij worden gebouwd. Boerderij, jachthuis, zagerij en familiegraf zullen steeds meer het hart van het landgoed gaan vormen.

Chaletstijl

Het jachthuis op de Lonnekerberg is opgebouwd in de zogenaamde chaletstijl. Een in die tijd gewilde stijl. Op landgoed Lemelerberg-Zuid staat bijvoorbeeld een vakantiehuis dat een grotere variant van deze lijkt te zijn. NB het jachthuis is niet toegankelijk voor publiek.

Jufferbeek

Droogte

Net als veel natuurterreinen heeft Landgoed Lonnekerberg last van de droogte. Daarom neemt Landschap Overijssel maatregelen om water langer vast te houden. Zoals hier bij de Jufferbeek, een beek die ontspringt op de Lonnekerberg en stroomt richting Oldenzaal.

Jufferbeek

De Jufferbeek is op sommige plekken te diep uitgesleten, tot wel 2 meter diep. Hierdoor onttrekt de beek teveel water aan het omliggende terrein. Door het aanbrengen van leemhoudend zand maken wij de beek minder diep. Takkenbossen en drempels moeten de verhoogde beekbodem in de toekomst vasthouden.

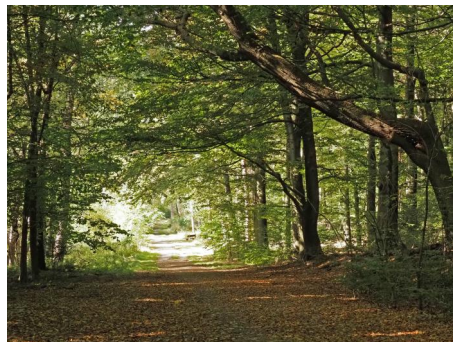
Voordes aangelegd

Ter hoogte van de kruising met wandelpaden hebben we doorwaadbare plaatsen gecreëerd, zogenoemde voordes. Hier kunnen wandelaars oversteken (zie foto). Ook in andere beken zijn voordes aangelegd.

Beheer Landschap Overijssel

3e Albert Jan als eigenaar

Als Albert Jan Helmich komt te overlijden, wordt de oudste zoon van zijn jongste broer eigenaar. Ook hij heet Albert Jan (1902-1972), naar zijn grootvader. Onder zijn beheer wordt het landgoed opengesteld voor wandelaars.

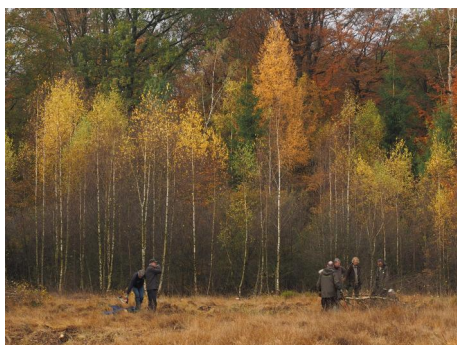
Schade WOII

In de Tweede Wereldoorlog loopt het landgoed ernstige schade op. Doordat het tegen de Fliegerhorst Twente aan ligt, leggen de Duitsers rollerbannen en splitterboxen aan en bouwen ze voor- raadschuren langs de kant van de weg.

Beheer Landschap Overijssel

Na 1972 zet zijn vrouw Johanna het beemden voort. Na haar overlijden in 1994 houdt de meer dan 120-jarige band tussen de familie Blijdenstein en de Lonnekerberg op te bestaan. Vanaf 1999 komt landgoed Lonnekerberg in bezit van Landschap Overijssel, met uitzondering van boerderij, zagerij en jachthuis.

Klimaatbestendig bos

Bosranden

Het gaat al jaren slecht met onze soortenrijkdom. Goed ingerichte bosranden met een geleidelijke, bloemrijke overgang van bos naar weiland, zorgen voor aantrekkelijke leefgebieden voor insecten en daarmee andere diersoorten. Landschap Overijssel werkt aan betere bosranden op de Lonnekerberg.

Waardevolle bosranden

Ook langs wandelpaden en op open plekken in het bos worden aantrekkelijke leefgebieden voor insecten gecreëerd. Dat doen we door vooral uitheemse bomen weg te halen, zodat zonnige, windluwe plekken ontstaan. Hier gedijen nectarplanten, kruiden en kamperfoelie (waardplant van kleine ijsvogelvinder).

Klimaatbestendig bos

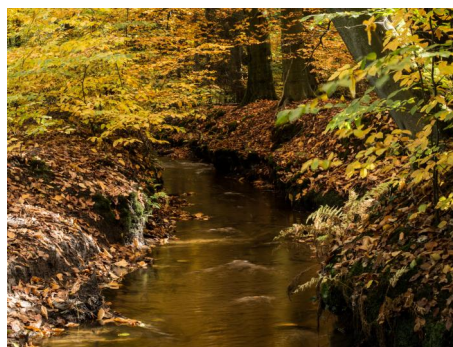
Daarnaast nemen we maatregelen opdat in natte periodes het water beter wordt afgevoerd en in droge periodes voldoende water beschikbaar blijft. Zo worden onze

natuurterreinen klimaatbestendiger.

Bij deze locatie hoort een audiofragment. Luister dit af via de website of de mobiele app.

<https://landschapoverijssel.nl/over-ons/onze-standpunten/klimaatlim-bos-en-landschapseheer> (Klimaatlim: meer informatie)

<https://landschapoverijssel.nl/help-mee/doneer> (Help je ons mee?)

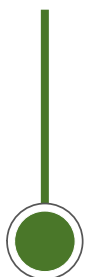
11

Liefhebber van het landschap?

Liefhebber van het landschap?

Je bent hier te gast op terrein van Landschap Overijssel. Al 90 jaar beschermen, beheren en ontwikkelen wij natuur en landschap met kwaliteit voor mens, plant en dier zodat het er goed leven is.

Help mee!

Help mee bij de bescherming en ontwikkeling van natuur & landschap in Overijssel, zodat je kunt blijven genieten van dit mooie, afwisselende oerlandschap! Je bent al donateur vanaf €30,- per jaar.

<https://landschapoverijssel.nl/help-mee-1/doneer> (Gift doen of donateur worden?)